

Kraj Vysocina

Téma: Vývoj spisovné češtiny

Vypracovala: Mgr. Jana Pilařová

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

Vývoj spisovné češtiny

9. století – současně dva spisovné jazyky

- **latina** (mezinárodní západní jazyk)
- **staroslověňština** (bohuslužebný slovanský) stsl.
- stsl. se udržela až do 11. století v Sázavském klášteře
- vyhnáním mnichů z kláštera končí stsl. období

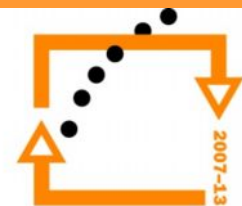
Vývoj češtiny v 11. – 12. stol.

- Od 11. století kulturním jazykem latina
- Objevují se i první doklady češtiny
- nejstarší česká věta dochována v latinsky psané zakládací listině litoměřické kapituly – 11. století
- primitivní pravopis – užívají se písmena latinské abecedy, kterých je méně než českých hlásek

První česky psaná věta

**Pavel dal jest Ploskovicích zemu,
Vlach dal jest Dolas zemu Bogu i
svatému Ščepánu se dvěma
dušníkoma, Bogučějú a Sedlatú.**

Vysvětlivky: Ploskovicích, Dolas = v
Ploskovicích a v Dolanech, dušník =
poddaný na církevních statcích

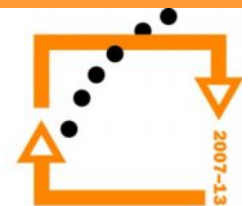
OP Vzdelávání
pro konkurenceschopnost

Literární památky

- duchovní písně **Hospodine, pomiluj ny, Svatý Václave (10. – 12. století)**
- **14. století** – souvislé psané české texty
- **Kronika tak řečeného Dalimila**
- spisy **Tomáše Štítného ze Štítného**
- **15. století** – hnutí husitské, největší rozvoj češtiny
- čeština plní úlohu veřejnou

Vývoj jazyka

- 15. století – změny do jazyka přinesl Jan Hus
- zjednodušený pravopis – **spřežkový** změnil na **diakritický**
- místo spřežek psaní diakritických znamének – nabodeníčko dlouhé a nabodeníčko krátké

Období humanismu

- nový rozvoj českého jazyka
- bohatá česká literatura, čeština zavedena do škol, do úřadů
- o rozšíření jazyka se zasloužil knihtisk
- Rozvoj slovní zásoby především přejímáním slov
- Jan Blahoslav (Jednota bratrská) – Gramatica
- Jan Ámos Komenský
- pol. 16. století – Bible kralická – vzor češtiny

Vývoj jazyka

- 1620 – bitva na Bílé hoře – přerušen vývoj jazyka
- navázáno až na konci 18. století – národní obrození – hnutí měšťanských vrstev, které chce obnovit českou kulturu a zformovat novodobý český národ
- Josef Dobrovský, Josef Jungmann
- Ustálení spisovné češtiny na začátku 20. století – Jan Gebauer

Použitá literatura

- ČECHOVÁ, Marie a kol. Český jazyk pro 4. ročník SOŠ. 1. vydání, Praha: SPN 2003. s. 86 - 96. ISBN 80-7235-225-3.

